https://szene-hamburg.com/ein-jahr-angriffskrieg-ukraine-helfende-gefluechtete-erzaehlen/

24. FEBRUAR 2023

FELIX
WILLEKE

24 ЛЮТОГО 2023

Автор: Felix Willeke

УКРАЇНА: НАДІЯ ТА МАЙБУТНЄ

24 лютого 2022 року Росія напала на Україну. Відтоді понад 30 000 людей втекли до Гамбурга. Feine Ukraine, окрім іншої діяльності, піклується про цих людей. Місцеві волонтери та біженці з України розповідають, як вони почуваються та які надії покладають на майбутнє.

Одне з найбільших побажань українців у Гамбурзі? Миру! (©unsplash/Anastasiia Krutota)

"Для мене існує життя до 24 лютого 2022 року і життя після 24 лютого 2022 року", - каже Лілія Кетлер. Вона родом із Запоріжжя, де розташована найбільша в Європі атомна електростанція, а лінія фронту в лютому 2023 року буде приблизно за 40 кілометрів від неї. Лілія живе в Гамбурзі з 1999 року і бере участь у роботі Німецько-української асоціації співпраці "Feine Ukraine" з моменту її заснування у 2011 році.

Лілія Кетлер (ліворуч) працює у Feine Ukraine з 2011 року, а Тарас Берндт (праворуч) є засновником і директором колл-центру для українських шукачів захисту (©Felix Willeke)

З 2014 року, коли Росія анексувала Крим і почалася війна на Донбасі, асоціація переважно опікувалася солдатами з України, які були поранені на війні, супроводжувала їх і допомагала з перекладом. "Вони вже попередили нас у лютому 2022 року, що щось має статися, - каже Лілія, все ще пам'ятаючи ранок рік тому. "Я прокинулася о 5 ранку від того, що мій мобільний телефон постійно вібрував. Це були повідомлення від друзів і родичів з України, що їх бомбардують. Того дня збувся найстрашніший для мене кошмар".

"Допомога стала більш скоординованою".

Відтоді вона та ще близько 170 волонтерів "Файне Україна" опікуються допомогою для України. Одна з них - Світлана Штамер. Українка живе в Гамбурзі з 2001 року, родом з Київської області. "Після перших новин 24 лютого 2022 року мене спочатку паралізувало. Тиждень я провела вдома в піжамі з мобільним телефоном у руці, - розповідає вона, - але потім разом з іншими почала збирати одяг, їжу, ліки, просто все, що було потрібно".

Світлана Стамер сиділа на спакованих валізах 24 лютого 2022 року, вона хотіла повернутися в Україну (©Felix Willeke)

На початку вони були буквально завалені пожертвами, іноді були заповнені цілі офіси. "Спочатку був хаос, і кожен займався чимось своїм", - розповідає Світлана. З часом з'явилося більше структури, і "допомога стала більш скоординованою. Сьогодні, наприклад, ми отримуємо конкретні запити на одяг, каски, генератори або захисні жилети і можемо проконтролювати, щоб ці речі були доставлені в країну адресно".

З березня 2022 року асоціація працює в адміністративній будівлі Deutsche Telekom у Сіті Норд. "Тоді вони надали нам приміщення швидко і без зайвих бюрократичних формальностей. Ми й сьогодні вдячні за цей жест", - каже Лілія Кетлер.

Росія як сусід

З початком вторгнення ставлення українців, які живуть у Гамбурзі, до своєї колишньої країни-сусіда знову змінилося. Це правда, що в Гамбурзі є багато волонтерів, які приїхали з Росії і досі дуже активно беруть участь у допомозі Україні. Але "це люди, які приїхали до Гамбурга і приймають демократичні цінності, норми і закони цього мультикультурного міста, - каже Лілія. Але якщо хтось живе тут і каже: "Мій президент - Путін, я розумію Росію і вважаю, що все, що відбувається, є правильним". Тоді я не розумію цю людину". Але "знати, що у людей, які приїхали з Росії, можуть бути родичі та знайомі, які воюють на фронті, вбивають українських дітей і ґвалтують жінок... Це не дуже приємне відчуття".

Вдячні і розчулені

Ольга Захарченко (ліворуч) і Тетяна Назаренко (праворуч) втекли з України у 2022 році і відтоді співпрацюють з Feine Ukraine (©Felix Willeke)

Окрім Лілії та Світлани, багато біженців зараз співпрацюють з Feine Ukraine, зокрема Ольга Захарченко та Тетяна Назаренко. Ольга родом з Києва, вона втекла до Гамбурга з двома дітьми в березні 2022 року. Тетяна народилася в Донецьку, центрі Донбасу, де з 2014 року точаться бойові дії. Востаннє вона жила з сином в Одесі, а до Гамбурга приїхала в липні 2022 року. "Я дуже вдячна Німеччині за те, що вона мене прийняла", - каже Тетяна, а Ольга додає: "Мені також дуже комфортно в Гамбурзі, мені подобається мова і я хочу щось тут побудувати.

Обидві жінки працювали інженерами в Україні і, коли вони відчують себе більш впевнено з мовою, хочуть знову працювати тут за своєю старою професією. "Я все життя дбала про себе, - каже Тетяна, - мені не комфортно жити на соціальну допомогу. Я хочу знову стати на власні ноги". Вона також дивиться в майбутнє: "Для нас важливо отримати хорошу освіту в Німеччині та вивчити мову. Тоді ми зможемо допомогти у відбудові якнайкраще".

І хоча зараз вони думають про відновлення, всі вони перебувають більш ніж за 1000 кілометрів від дому. "До війни я справді хотіла повернутися назад. Речі вже були зібрані, а потім почався обстріл, - розповідає Світлана. "Це було рік тому, а я все ще живу на коробках". Вона, Ольга і Тетяна впевнені, що повернуться, коли закінчиться війна. Але Лілія теж про це думає: "Я живу в Гамбурзі з 1999 року, тож у Німеччині я живу довше, ніж в Україні. Ще рік тому я не могла уявити, що повернуся назад, але з 24 лютого 2022 року все змінилося".

Питання майбутнього

Наразі такі міста, як Одеса, відносно безпечні, каже Тетяна. Люди там працюють. Зовсім інша ситуація на Донбасі, де немає ні електрики, ні води. Незважаючи на невизначену ситуацію, волонтери "Feine Ukraine" вірять в успіх: "Я була впевнена, що ми переможемо з першого моменту", - каже Лілія, а Ольга додає: "Я думаю, що наступні два-три місяці будуть найважчими, але ми і з цим впораємося. Альтернативи немає".

Тим часом Світлана вже дивиться в майбутнє: "Звичайно, я сподіваюся, що війна закінчиться швидко і добре для нас, українців, але ми також повинні думати про майбутнє вже зараз. Ми повинні вчитися на тому, що відбувається зараз, і вже сьогодні запитувати себе, що ми повинні змінити в майбутньому: у спільному житті чи в законах, - каже вона. - Ми повинні не тільки мати свою мрію про час після війни, ми повинні жити нею вже зараз".

Ukraine: Hoffnung und Zukunft

Am 24. Februar 2022 griff Russland die Ukraine an. Seitdem sind über 30.000 Menschen nach Hamburg geflohen. Hier kümmert sich unter anderem Feine Ukraine um die Menschen. Helfende und Geflüchtete aus der Ukraine erzählen, wie es ihnen geht und was ihre Hoffnung für die Zukunft ist.

Einer der größten Wünsche der Ukrainerinnen und Ukrainer in Hamburg? Frieden! (©unsplash/Anastasiia Krutota)

„Für mich gibt es ein Leben bis zum 24. Februar 2022 und eines nach dem 24. Februar 2022“, sagt Lilia Ketler. Sie stammt aus Saporischschja in der Ukraine, dem Ort, in dessen Nähe das größte Atomkraftwerk Europas steht und von dem die Frontlinie im Februar 2023 rund 40 Kilometer entfernt ist. Seit 1999 lebt Lilia in Hamburg und engagiert sich seit der Gründung im Jahr 2011 bei Feine Ukraine, dem Verein der deutsch-ukrainischen Zusammenarbeit.

Lilia Ketler (l.) ist seit 2011 bei Feine Ukraine und Taras Berndt (r.) ist Gründer und Leiter des Call Centers für ukrainische Schutzsuchende (©Felix Willeke)

Seit 2014, als Russland die Krim annektierte und der Krieg im Donbas begann, kümmert sich der Verein vor allem um im Krieg verletzte Soldaten aus der Ukraine, begleitet diese und hilft mit Übersetzung. „Die haben uns im Februar 2022 schon vorgewarnt, dass da etwas passiert“, sagt Lilia und erinnert sich noch genau an den Morgen vor einem Jahr. „Ich bin um 5 Uhr morgens aufgewacht, weil mein Handy ständig vibriert hat. Da kamen Nachrichten von Freunden und Verwandten aus der Ukraine, dass sie gerade bombardiert werden. An diesem Tag ist für mich der schlimmste Albtraum wahr geworden.“

„Die Hilfe ist koordinierter geworden“

Seitdem kümmern sich bei Feine Ukraine sie und die anderen rund 170 Ehrenamtlichen um Hilfe für die Ukraine. Eine von ihnen ist Svitlana Stamer. Die Ukrainerin lebt seit 2001 in Hamburg und kommt ursprünglich aus der Region um Kyiv. „Nach den ersten Nachrichten am 24. Februar 2022, war ich erst mal wie gelähmt. Ich habe eine Woche mit dem Handy in der Hand im Schlafanzug zu Hause verbracht“, erzählt sie. „Doch dann habe ich mit den anderen angefangen, Kleider,

Essen, Medikamente, einfach alles, was gebraucht wurde, zu sammeln.“

Svitlana Stamer saß am 24. Februar 2022 auf gepackten Koffern, sie wollte zurück in die Ukraine (©Felix Willeke)

Zu Beginn seien sie förmlich mit Spenden überschüttet worden, hätten teilweise komplette Büros vollgepackt. „Das war zu Anfang alles ein großes Chaos und jeder hat irgendwas gemacht“, sagt Svitlana. Mit der Zeit sei dann mehr und mehr Struktur entstanden und „die Hilfe ist koordinierter geworden. Heute bekommen wir zum Beispiel gezielt Anfragen für Kleidung, Helme, Generatoren oder Schutzwesten und können dann dafür sorgen, dass die Dinge zielgerichtet ins Land gebracht werden.“

Seit März 2022 operiert der Verein aus dem Verwaltungsgebäude der Deutschen Telekom in der City Nord. „Die haben uns damals schnell und unbürokratisch Räumlichkeiten zur Verfügung gestellt. Für diese Geste sind wir bis heute dankbar“, sagt Lilia Ketler.

Der Nachbar Russland

Mit Beginn des Einmarsches hat sich auch das Verhältnis der in Hamburg lebenden Ukrainerinnen und Ukrainer zum einstigen Nachbarland noch mal verändert. Zwar gebe es auch viele Ehrenamtliche in Hamburg, die aus Russland stammten und sich bis heute sehr aktiv in der Ukrainehilfe engagierten. Das

sind „jedoch die Menschen, die nach Hamburg gekommen sind und die demokratischen Werte, Normen und Gesetze in dieser multikulturellen Stadt akzeptieren“, sagt Lilia. „Wenn jemand aber hier lebt und sagt: ‚Mein Präsident ist Putin und ich verstehe Russland und glaube, alles, was gerade passiert, ist richtig.‘ Dann verstehe ich diesen Menschen nicht.“ Doch „zu wissen, dass Menschen, die aus Russland stammen, vielleicht Verwandte und Bekannte haben, die an der Front kämpfen, ukrainische Kinder töten und Frauen vergewaltigen … Das ist kein gutes Gefühl.“

Dankbar und zerrissen

Olga Zakharchenko (l.) und Tetiana Nazarenko (r.) sind 2022 aus der Ukraine geflohen und engagieren sich seitdem bei Feine Ukraine (©Felix Willeke)

Neben Lilia und Svitlana engagieren sich mittlerweile auch viele Geflüchtete bei Feine Ukraine, so auch Olga Zakharchenko und Tetiana Nazarenko. Olga stammt aus Kyiv und ist im März 2022 mit ihren beiden Kindern nach Hamburg geflüchtet. Tetiana hat ihre Wurzeln in Donezk, dem Zentrum des schon seit 2014 umkämpften Donbas. Sie lebte zuletzt bei ihrem Sohn in Odesa und ist im Juli 2022 nach Hamburg gekommen. „Ich bin sehr dankbar, dass Deutschland mich aufgenommen hat“, sagt Tetiana und Olga ergänzt: „Auch ich fühle mich in Hamburg sehr wohl, ich mag die Sprache und möchte mir hier etwas aufbauen.“

Beide Frauen haben in der Ukraine als Ingenieurinnen gearbeitet und wollen, wenn sie sich mit der Sprache sicherer fühlen, auch hier wieder in ihrem alten Beruf arbeiten. „Ich habe mein ganzes Leben für mich selbst gesorgt“, sagt Tetiana „ich fühle mich nicht wohl damit, jetzt von Sozialhilfe zu leben. Ich möchte wieder auf meinen eigenen Beinen stehen.“ Dabei geht der Blick auch in die Zukunft: „Für uns ist es wichtig, in Deutschland eine gute Ausbildung zu bekommen und die Sprache zu lernen. So können wir beim Wiederaufbau bestmöglich helfen.“

Auch wenn sie jetzt an Wiederaufbau denken, sind sie alle aktuell mehr als 1000 Kilometer von der Heimat entfernt. „Vor dem Krieg wollte ich eigentlich wieder zurückziehen. Die Sachen waren schon gepackt, dann kam der Angriff“, sagt Svitlana. „Das ist jetzt ein Jahr her und ich lebe immer noch aus Kisten.“ Sie, Olga und Tetiana zieht es bei einem Kriegsende ziemlich sicher wieder zurück. Aber auch Lilia denkt darüber nach: „Ich lebe seit 1999 in Hamburg und damit länger in Deutschland als in der Ukraine. Ich konnte mir bis vor einem Jahr nie vorstellen, zurückzukehren, doch seit dem 24. Februar 2022 ist das anders.“

Die Frage nach der Zukunft

Aktuell seien Städte wie Odesa vergleichsweise sicher, erzählt Tetiana. Dort arbeiten die Menschen. Das sei im Donbas, wo es zum Teil weder Strom noch Wasser gibt, komplett anders. Trotz der unsicheren Lage glauben die Helfenden von Feine Ukraine an einen Erfolg: „Die Sicherheit, dass wir gewinnen, hatte ich vom ersten Moment an“, sagt Lilia und Olga ergänzt: „Ich glaube, dass die nächsten zwei oder drei Monate am schwierigsten sein werden, aber auch das werden wir schaffen. Es gibt keine Alternative.“

Svitlana blickt unterdessen schon voraus: „Ich wünsche mir natürlich, dass der Krieg schnell und für uns Ukrainer und Ukrainerinnen gut endet, aber man muss auch jetzt schon weiterdenken. Wir müssen aus dem, was gerade passiert, lernen und uns schon heute fragen, was wir in Zukunft ändern müssen: im Zusammenleben oder auch bei Gesetzen“, sagt sie. „Wir dürfen unseren Traum von der Zeit nach dem Krieg nicht nur haben, wir müssen ihn jetzt schon leben.“